

Atskaite par dalību COPA – COGECA un EK darba grupā Lauksaimniecības produktu kvalitāte un veicināšana

12.-13. februāris 2015, Brisele

Kopsavilkums no COPA-COGECA darba grupas 12.02.2015

Sarunas un priekšlikumi darba kārtībai sarunās ar Eiropas Komisiju (EK) attiecībā par regulu 1169/2011, par pārtikas produktu marķēšanu, par politikas vienkāršošanu. Kā izmainīt kvalitātes shēmu un, ja ko maina, tad kā to argumentēt.

Politikas vienkāršošana: noteikumi pārtikas piedevām, Vīniem, Spirtiem, u.c. grupām.

Īsa prezentācija *Javier Valle* par vienkāršošanas politiku – nākošie soļi, rīcība, sektoru analīze.

Prezentācija par vīna sektoru – vienkāršošana nozīmētu apvienot kopā vīnu un spirtu regulas.

Attiecībā par politikas vienkāršošanu – ierēdņiem, kontroles dienestiem tas nav izdevīgi, jo tad jādomā ko un kā darīt, vienkāršāk ir, ja katra darbība ir aprakstīta un ielikta konkrētā rāmī, bez improvizācijas iespējām.

Ne lauksaimniecības produktu ģeogrāfisko izcelsmi (GI). Šis jautājums tiek pāradresēts Preču zīmju (Trade mark) funkciju paraudzītājiem.

Ch. Jokums: Par vīnu ĢI atzīšanu un ne tikai – būtu nepieciešama atzīšana nacionālajā līmenī, kas automātiski pārnestos starptautiskā līmenī. Jo ir divu etapu atzīšana nacionālajā un ES līmenī, reāli tiek darīts dubults darbs divas reizes.

Jautājumi par kvalitātes politiku:

Kāpēc tā ir svarīga?

Konkurētspējas palielināšana nosakot vienādus standartus tirgus spēlētājiem, patērētāju informēšana.

Kā to var vienkāršot?

Ieviešot AĢIN norādes, norādot kuriem produktiem ir augsti kvalitātes standarti. Privātās kvalitātes shēmas (ACVN, AĢIN, ATĪN).

Pārtikas piedevu jomā, vīna sektorā, pamatā noteikumu izstrāde un piemērošana

Pievienotās vērtības radīšana.

UK – vienkāršojot nevaram aizsargāt patērētāju – kā varam risināt šīs problēmas.

Nepieciešamība pēc produktu specifikācijām – pārtikas piedevām un ACVN (Aizsargātā cilmes vietas norāde) visiem ietvertajiem produktiem. Principā jāsaprot, ka AĢIN (Aizsargātā ģeogrāfiskās izcelsmes norāde) un ACVN ir izdevīgi izmantot lielajām valstīm, kuras zina kā valstu zīmolus visā pasaulē, bet mazās valstis ir neatpazīstamas un ĢI marķēšanai zūd jēga. Uzsvars tiek likts uz aizsardzību – īpaši lauksaimniecības produktiem un jārada arī zināmas atšķirības un nošķiršana starp non agriculture (ne lauksaimniecības) produktiem. Būtiska ir vadlīniju izstrāde uz alergēnu norādi un citiem jūtīgiem jautājumiem.

Ietekme, izmaksas, ieguvumi un atšķirīgi scenāriji.

Paceļas jautājums par gaļu, kā sastāvdaļu (ne kā svaigu gaļu). Marķēšanas prasības un to piemērošana, jo cik ražotāju, tik viedokļu un cik produktu, tik viedokļi par šiem noteikumiem.

Starptautiskie līgumi, tie nebūs ļoti detalizēti un būs vienādi visām dalībvalstīm. Nav skaidra brīvprātīgā marķēšana, attiecīgā likumdošana, kur beidzas brīvprātīgā un kur sākas obligātā.

No sektoriem attiecīgi ir ļoti daudz iebildumu attiecībā uz sastāvdaļu (gaļas) marķēšanu, jo viens ir norādīt zirga un cūkas gaļas klātbūtni, bet otrs vai tik nozīmīga ir vistas un trušu gaļas piejaukums maltās gaļas produktos, pīrāgos.

Diskusija par gaļas marķēšanu – tiek izdalīti ļoti daudzi piemēri kā katra dalībvalsts saprot šo marķēšanas nosacījumu – lielākā daļa ir katras dalībvalsts skaidrojums – interpretācija, kas nestrādā visā Eiropas Savienībā (ES).

Diskusijas EK būs arī par pienu, kā sastāvdaļu piena produktos... DG Agri viedoklis par pienu un gaļu un DG Sanco – šie dokumenti vēl nav publicēti, bet EK rītdien sniegs skaidrojumu par pētījumiem daudz detalizētāki. Runa iet arī par graudaugiem, cukuru, eļļu, pienu un gaļu.

- Īpaši tiek uzsvērtā tādu produktu kā maize, augļi dārzeņi – informācijas norādīšana patērētājiem.

Vai tiešām arī pienam būs jānorāda slaukšanas vieta un pārstrādes vieta?

EK Nr. 207/2009 Preču zīmes

Preču zīmes (trade marks): Intelektuālā aizsardzība un preču aizsardzība – divi līmeņi, kā arī nacionālā aizsardzība un ES līmeņa aizsardzība.

Vislielākā globālā problēma ir pārtikas krāpšanās - Sastāvdaļu nomaiņa, izcelsmes viltošana.

Izejas dati no oficiālās kontroles. Eiropas pētījumu projekti.

Jautājums kā mazināt viltojumu ietekmi, kā mazināt cenas ietekmi viltojumiem, kā ar to tikt galā.

Nākošā tikšanās plānota jūnijā.

Kopsavilkums no Eiropas Komisijas darba grupas 13.02.2015

Darba kārtībā dienas plānu apstiprina:

Papildus paceļas jautājumi par gaļas marķēšanu kā sastāvdaļu, bet pamatā turamies pie stratēģiskā darba plāna, kas ir izstrādāts, jo katru reizi labojot, mēs to gatavosim 7 gadus un nebūs laika pieķerties pie pamatdokumentiem.

Kvalitāte pārtikai, dzīvnieku veselība, izcelsmes vietas marķēšana, GI norādes – to aizsardzība internetā, preču virzība, kvalitātes un sertifikācijas sistēma, izsekošana un pievienotā vērtība produktiem.

Ierosinājumi iekļaut arī Veicināšanas programmā ziedus, kokvilnu u.tml. nepārtikas, bet lauksaimniecības produktus.

Izcelsmes marķēšana:

Īpaši tiek izcelti izcelsmes marķēšanā augļi un dārzeņi, tāpat tas attiecas uz medu. Atsevišķas sarunas ir par gaļu – aitas, kazas, truši, vistas utt., lai gan šobrīd vēl šī gaļa nav ietverta obligātā marķēšanas programmā. Piens – sastāvdaļas un piens, kas izmantots vairāk kā 50% no produkta pamata sastāvdaļām.

Protams, ir jāveic izvērtējums par ietekmi uz tirdzniecību, ražotājiem un patērētājiem. Izvērtējums ir par noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, esošajiem ES līgumiem. Mēs nevaram vietējiem ražotājiem uzlikt augstākas prasības par to, ko esam atļāvuši ievest no citām valstīm.

Turpinājums par marķēšanu: Regula Nr. 1169/2011 - 26.3. punkts:

Brīvprātīgā marķēšana – ja sastāvdaļas - primārās ir atšķirīgas, tad ir jāveic skaidrošana. COPA-COGECA par norādēm nav īsti skaidrs, ja tiek lietota ģeogrāfiskā rajona (apgabala) norāde ar izcelsmi – vai tad papildus ir jānorāda valsts.

Jautājumi – arī par tirdzniecības līgumiem, tendences ar TTIP līguma noteikumiem.

Kopsavilkums: jautājumiem par starptautiskajiem līgumiem 26.3. punkta pielietošana – mēs gaidām uz vadlīnijām ar skaidrojumu, kā tas tiks pielietots.

EK ir gatava strādāt pie šo jautājumu skaidrošanas, jo kā piemērs tika nosaukta Beļģu šokolāde, kur ražotāji sūdzas, ja viņiem neļauj likt virsū nosaukumu Beļģu šokolāde, kur patiesībā pamatprodukts ir kakao pupiņas, kas nav ražotas Beļģijā.

Opozīcija no Eiropas Parlamenta – nākošais solis būs noteiktas tehnisko dokumentu izstrāde ar skaidrojumiem un pamatā tie būs par gaļas marķēšanu.

Regula Nr. 1169/2011 - 26.5. punkts - izcelsmes marķēšana piena produktiem:

Piens slaukts Dānijā, bet karsēts un pakots ar pievienotām papildus vielām Beļģijā, kur ir izcelsmes vieta?

Ja ļoti neliela ražotne, kas ražo nelielos apjomos sieru un pārdod apkārtējiem vietējiem patērētājiem un marķē ar saimniecības nosaukumu, vai arī tad jāliek virsū valsts, ja visi zina, ka šis produkts ir šajā saimniecībā ražots. Vai īsajām piegādes ķēdēm nelielā platībā jāatbilst visiem noteikumiem, kas ir lielajiem eksportētājiem?

Jautājums par nacionālo iniciatīvu, ko mēģina ieviest atsevišķas dalībvalstis attiecībā uz vietējā produkta marķēšanu, bet EK to parasti to noraida.

EK atbilde – ka ražošanas vietas definīcija: produkta ražošanas vieta ir tur, kur ir veiktas būtiskas izmaiņas produktam, ja piens ir pārstrādāts sierā, tad ražošanas vieta ir siera, nevis piena slaušanas vieta.

Eurobarometrs – internetā ir aptuveni vienu gadu, strādājām pie izcelsmes marķēšanas pienam un mazajai gaļai (truši, kazas).

Jautājums no UK par vadlīnijām un skaidrojumu, piem. piens pildīts pudelēs Beļģijā, var būt ražots Dānijā (jautājums par termiņiem- could be, should be or must be).

Ģeogrāfisko norāžu marķēšana nepārtikas produktiem

Iespējamie ieguvumi - Informācija patērētājiem, kas norāda ražošanas vietu, izcelsmi. Dotajā brīdī likumdošana ir nepilnīga un nepieciešama informācija – patērētājiem, biznesam, ražotājiem.

Būtu jābūt *trade mark* sistēmai ES līmenī, kā arī sertifikācijai ES līmenī, ne tikai dalībvalstīs, kā tas ir šobrīd, kaut kur ir un kaut kur nav.

Bet tas var arī palielināt cenas un uzlikt papildus slogu ražotājiem, kā arī ir bažas par nacionālā līmeņa aizsardzības uzturēšanas efektivitāti. Ko aizsargājam – tāpat ne ģeogrāfiskas izcelsmes produkti parasti tiek marķēti ar izcelsmes valsts vai vietas norādēm.

Kā aizsargāt?

To var izdarīt reģistrējot, (ziņojumi, informācija, publicitāte).

Konferencē - Janvārī tika apskatīts šis priekšlikums un piedalījās 150 dalībnieki.

Trīs sarunu paneli: 1. Kāpēc; 2. Kas(ko) tika apskatīti skaidri noteikti kritēriji, pielietošana visos sektoros; 3. Panelis Kā? Stingrs atbalsts pareizai reģistrācijai, materiāli tiks publicēti. Pierādījumi, darbības – tika apspriests EK, dažādās sociālo lietu komisijās,.

Jautājumi: Cik plaši to skatīt - lauksaimniecības vai arī ne lauksaimniecības produkti?

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Trade marks Regula 207/2009

2013. gadā Komisija ir publicējusi noteikumus par EK tirdzniecības zīmēm. Tie attiecas arī uz DV par nozīmīgiem tirdzniecības brendiem.

Tirdzniecības marku reģistrēšana nacionālajā līmenī, -tam jābūt līdzvērtīgi savienotai ar Aizsargāto Ģeogrāfisko Izcelsmes Norāžu (AĢIN) reģistrāciju.

Principā balstāties uz atslēgas noteikumiem ĢI reģistrēšanai. Papildus specifiskie noteikumi, kas nosaka papildus labumus un noteiktus lietošanas veidus ĢI.

Atteikums reģistrācijai – kāds tam ir pamatojums, kā darbojas.

Mēs ceram, ka Latvijas prezidentūras laikā mēs varēsim novest līdz galam šos sarežģītos jautājumus, kas nosaka reģistrācijas kritērijus, nosacījumus un pielietojumu.

Jautājumi... Community trade mark (kopienas tirdzniecības zīmes) – kur faktiski būs ražots, un kas ir faktiskais ACVN produkts? Dalībvalstīs ir daudzas neskaidrības par šiem noteikumiem.

Oficiālās kontroles un saistība ar sertifikācijas shēmām

Pozitīvais ir tas, ka oficiālajās kontrolēs tiks iekļautas kvalitātes shēmas GI, PDO, PGI, TGI. Lai gan tā ir privātā iniciatīva un ietver higiēnu un kvalitātes jautājumus. Tagad mums ir šis dokuments par oficiālo kontroli atzīšanu attiecībā uz privātām shēmām.

ĢI Vīna sektorā

2 gadus atpakaļ EK aktualizēja vīnu „ĢI reģistrācijas pētījumu un pagājušā septembrī tas noslēdzās. Šī pētījuma rezultāti tika publicēti un vīni tika izslēgti no ĢI reģistrācijas - bet faktiski visi vīni ir ĢI produkti? Visa lietošana tiks pārbaudīta. Modifikācijas ir ietvertas 1. punktā un izskatās, ka ir ap 1000 dokumentu, kas tiek lietoti modifikāciju pielietojšanai. 750 produktiem modifikācijas ir ietvertas pamatkraksturojumā. Produkta specifikācijai ir jāatbilst, un 50 % no reģistrētajiem produktiem ir nepieciešami labojumi. Ja dalībvalstīs tiek konstatētas kļūdas, tās ir jālabo un tiek arī kontrolēti visi labojumi un visām dalībvalstīm ir nosūtīts labojumu pieprasījums. Tātad mums ir labojumi, produkta specifikācijas un modifikācijas.

Turpmāka Vienkāršošanas politika

COPA-COGECA prezentācija par vienkāršošanu sektoros

ES likumdošana nosaka stingrākus kvalitātes standartus visiem ES produktiem. Mums ir nepieciešama konkurētspējīga produkcija lauksaimniecības sektorā, virzīta uz globālajiem tirgiem.

Vienkāršošanai jānes labums ražotājiem, pamatā administratīva spiediena mazināšana dalībvalstīs un ES līmenī. Kvalitāte ir viens no nozīmīgākajiem faktoriem ES iedzīvotājiem. ĢI identifikācija ir būtiska ekonomiska vērtība, tā parāda ES produktu unikalitāti

Pārtikas piedevu sektoram ir jāgūst labums, atkarībā no konkrētā piedāvājuma apjoma. Vīns un vīna kvalitātes politika – šobrīd 20% vīni tiek pārdoti ar ĢI marķējumu, 30,4 miljardu EUR vērtībā – svarīga ir vīnu politikas saglabāšana ES līmenī, jāuzlabo vīnu kvalitātes sistēma.

Prezentācija no CELCA

ES ļoti nozīmīgs ir gaļas sektors – izsekojamība, augsti kvalitātes standarti, pats marķējums un informācijas norādīšana patērētājiem, kā arī pašu patērētāju izglītošana. Lai saprastu, kas jāievēro marķējumā, svarīgi ir izprast esošo situāciju, piem., problēmas cūkgaļas realizācijai dēļ Krievijas tirgus un aitas gaļas eksports uz Jaunzēlandi, liellopu gaļas skandāli utt.

EFOV prezentācija

Atšķirības vīna nozarē – EFOV iestājas par labāku aizsardzību Ģeogrāfiskajām norādēm vīnam visā pasaulē. Biedri: Spānija, Francija, Itālija, Portugāle.

Vīna sektorā ir divu veidu ĢI - PDOs un PGIs .

Definīcijas un noteikumi ir pietiekoši strikti, un vīnogām jābūt ražotām 100% tajā apvidū, kura norāde ir marķējumā, tālāk ir arī organoleptiskā analīze (analīzē izskatu, krāsu, formu), specifiskās sektora aenoloģiskās analīzes (speciāla analīze vīniem, *Eanological*), homonīmi un kontroles, tradicionālie termini.

Idejas vienkāršošanai – atvieglot pielietošanu specifiskāciju modifikācijām, pārskatīt pārejas aizsardzības noteikumus, lai turpinātu apstiprināšanu ES līmenī, paātrinot šo procesu.

Ignacio Sancez prezentācija Veiksmīga Spirtoto dzērienu ĢI aizsardzība

30% no ražotajiem produktiem ir ar ĢI un 60% no eksporta ir ar ĢI.

Brīvprātīga simbolu lietošana, ĢI – tieša saikne ar TRIPS līgumiem, fleksibilitāte attiecībā uz daudz stingrākām nacionālajām shēmām.

Noteikumu pamatā regula 110/2008 par vīniem

Nepieciešama vienāds aizsardzības līmenis un vienotas specifiskācijas, kas tad arī būs veiksmīgas spirtoto dzērienu tirgus attīstībai.

Eiropas Jaunie fermeri - 2.7 %, bet nepiedalās pārtikas shēmās. ES produkti marķēti ar ĢI, bet tikai 80% tiem ir kaut kāds vērā ņemams apgrozījums? Vietējie ražotie produkti ar kvalitātes shēmām, kas tiek arī uz vietas tirgoti, būtu pakļaujami vienkāršotiem nosacījumiem, kas neapgrūtinā mazo ražotāju. Nosacījumiem ir jābūt vairāk harmonizētiem.

Pārtikas, dzērienu un gaļas sektora prezentācija – Polijas cūkgaļas sektors - nepieciešamas izmaiņas kopējā politikā, grozījumi, par kuriem ir bijuši ierosinājumi par ĢI marķēšanu, praktiski nestrādā. Vīni, spirti – ja tos grib ielikt kopējā pakā, vai tiešām sanāks vienkāršošana, pieļauju, ka daudzi tam iebildīs

Pēcpusdienas sesija: Kopsavilkums vienkāršošanas politikai.

Par spirtotiem dzērieniem, (konjaks) un to problēmām, ĢI norādes tiek atsevišķi lietots dažādiem produktiem, un 17 % tie ir vīnam un 40% spirtotiem dzērieniem, bet ir produkti, kur ir tikai daži nosaukumi.

EK šobrīd būtiski ir saprast, kā ražotāji skatās uz šo GI reģistrāciju, kvalitātes shēmām, pielietošanu, izmaksām. Ja jūs gribat apstiprināt kādas izmaiņas produkta sastāvā, aprakstā un tas ir jāsaprot ar Padomi, skaidrs, ka tas aizņem ļoti daudz laika un vai tas ir izdevīgi ražošanā.

Atšķirības ir piedāvājot produktus dažādos tirgos, dažreiz tas, kas der vienai valstij, neder otrai un jāgatavo divas dažādas specifiskācijas vienam un tam pašam nosaukumam, savukārt ĢI noteikumi to nepieļauj. Tāpat jautājums par aizsardzību tiem produktiem, kas figurē citu valstu tirgos, kā neregistrēti.

Šobrīd mēs runājam par dažādām kvalitātes marķējuma uzlīmēm un tās rodas arvien vairāk un vairāk, gan nacionālajā līmenī, gan ES līmenī. Vai tas beidzot neradīs sajukumu patērētāju galvās un ja ĢI ļoti veiksmīgi darbojas vīnu un spirtu jomā, tad tas praktiski nestrādā citiem produktiem. Īpaši jaunie cilvēki izvēlas produktus pēc citiem kritērijiem.

Attiecībā par ĢI – vispirms tām ir nozīme kā vietējā produkta apzīmējumam, bet piemērojot vispārēju ES marķējumu, tas var maldināt vietējo patērētāju – nepieciešama programma patērētāju

izglītošanai, otrs – ir ļoti nopietni jāpiedomā, kuriem produktiem mēs liekam šo kvalitātes zīmi – pamatā tā ir B2C, bet vai strādās arī B2B

Un kur vairāk ir pievienotā vērtība. E.S.

2500 ĢI reģistrētas zīmes un kā mēs reāli varam nodrošināt to aizsardzību.

Diskusijas par problēmām ĢI (PDO, PĢI) par mazo valstu izcelsmes marķēšanu – nestrādā, jo īsti nezin kur tas atrodas un redzot labu produktu, piem., ASV rodas vēlēšanās to atdarināt. (piem. Stolichnaya vodka ražots LV)

Mans komentārs - par Stolichnajas vodka aizsardzību – ja to ražo mazā valstī, tad nav nozīmes izcelsmei, bet visi zina vodkas vārdu un nozīmi.

EK komentārs – katra papildus informācija par kvalitāti ir ļoti nozīmīga, un tādēļ procedūras un noteikumi ir būtiski, lai tos ievērotu. Īpaši ja konkrētam uzņēmumam nāk klāt papildus nauda par laba produkta ražošanu un tirdzniecību.

Visi tiek aicināti sūtīt rakstiskus komentārus ierosinājumus par politikas vienkāršošanu, jo EK grib redzēt ko vēlas dalībvalstis, NVO katra sektorā mājas darbs, lai kopā izdomātu kā to īstenot.

4. jūnijā plānota nākošā EK darba grupa. Uzsvars tiks likts uz veicināšanas politiku un tikšanās ar maksājumu aģentūru (Payment agency).

Edīte Strazdiņa

Paraksts